

การทดลองที่ 2

การหาระยะเวลาการก่อตัวของปูนซีเมนต์ไฮดรอลิกโดยเข็มไวแคต (Setting time of Hydraulic Cement by Vicat Needle)

1. คำนำ

เมื่อปูนซีเมนต์ผสมรวมกันน้ำจะได้ซีเมนต์เพสต์ (Cement Paste) มีลักษณะนุ่มเหลวปั้นง่าย ถ้าปล่อยให้แห้งโดยไม่รบกวนในไม่ช้าซีเมนต์เพสต์จะสูญเสียความไม่คืนตัวและถึงสถานะที่ไม่สามารถเปลี่ยนรูปร่างได้โดยปราศจากการแตกหัก การเปลี่ยนภาชนะนี้เรียกว่าการก่อตัวและการแข็งตัวของปูนซีเมนต์

ระยะเวลาการก่อตัวของปูนซีเมนต์ คือระยะเวลาตั้งแต่เริ่มผสมปูนซีเมนต์กับน้ำจนกระทั่งซีเมนต์เริ่มก่อตัว หรือแข็งตัวไม่สามารถคืนสภาพเดิมได้ ปกติระยะเวลาการก่อตัวของปูนซีเมนต์ จะแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ การก่อตัวระยะต้น (Initial Setting Time) และการก่อตัวระยะปลาย (Final Setting Time)

การก่อตัวระยะต้น คือ ระยะเวลาจากเริ่มผสมปูนซีเมนต์กับน้ำจนกระทั่งซีเมนต์เพสต์เริ่มก่อตัวสามารถรับน้ำหนักของเข็มมาตรฐานไวแคตได้ โดยเข็มไม่จมลงในซีเมนต์เพสต์เลย 25 มม. ในเวลา 30 วินาที

การก่อตัวระยะปลาย คือ ระยะเวลาจากเริ่มผสมปูนซีเมนต์กับน้ำจนกระทั่งซีเมนต์เพสต์เริ่มก่อตัวสามารถรับน้ำหนักได้บ้าง

ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนดว่าปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 1 - 5 จะต้องมีเวลาการก่อตัวระยะต้นไม่น้อยกว่า 45 นาที และไม่เกิน 8 ชั่วโมงสำหรับการก่อตัวระยะปลาย เมื่อวัดโดยใช้เครื่องมือไวแคต ระยะเวลาการก่อตัวของปูนซีเมนต์จะผันแปรไปตามปัจจัยต่างๆ เช่น ส่วนผสมของเนื้อปูนซีเมนต์ ความละเอียด อุณหภูมิ และความชื้นขณะทดลองและปริมาณน้ำที่ใช้ผสม เป็นต้น

โดยทั่วไปการก่อตัวจะเร็วขึ้นเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น เพราะอุณหภูมิเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาทางเคมีระหว่างซีเมนต์กับน้ำ ปริมาณของน้ำที่ใช้ในการผสมมีอิทธิพลมากต่อระยะเวลาการก่อตัวและแข็งตัว ด้วยเหตุนี้ในการทดสอบหาระยะเวลาการก่อตัวจึงได้กำหนดให้ใช้ปริมาณน้ำเพื่อผสมปูนซีเมนต์ ให้ได้ซีเมนต์เพสต์ที่ภาวะมาตรฐานคงที่เสมอ เรียกภาวะนี้ว่า ความชื้นเหลวปกติ (Normal Consistency) ซึ่งเป็นปริมาณน้ำที่ต้องการที่จะทำให้เข็มไวแคตขนาดมาตรฐานจมลง 10 มม. ภายในเวลา 30 วินาที ของการทดสอบตามมาตรฐานอเมริกัน

นอกจากนี้ ส่วนผสมและขนาดอนุภาคของปูนซีเมนต์ยังมีผลต่อระยะเวลาการก่อตัวอีกด้วย ถ้าลดปริมาณของยิปซั่มลง ระยะเวลาการก่อตัวจะน้อยลง นั่นคือซีเมนต์เพสต์จะแข็งตัวเร็วขึ้น ปูนซีเมนต์ที่มีความละเอียดกว่าจะทำปฏิกิริยาทางเคมีเร็วขึ้นทำให้ก่อตัวเร็วขึ้นด้วย

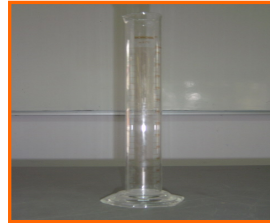
2.จุดประสงค์

เพื่อทราบระยะเวลาการก่อตัวระยะต้นของปูนซีเมนต์ไฮดรอลิก โดยใช้เครื่องมือไวกัด

3.วัสดุทดสอบ

1.ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1

2.น้ำสะอาด

4.เครื่องมือทดลอง

1 เครื่องทดสอบแบบไวกัด

2 เครื่องชั่ง สามารถอ่านค่าได้ละเอียด 0.1 กรัม

3 กระจกตวง ขนาด 200 CC.

4 เกรียงเหล็ก

5 ถุงมือยาง

5.วิธีการทดลอง

การเตรียมซีเมนต์เพสต์

1. ชั่งปูนซีเมนต์ตัวอย่าง 500 กรัม
2. ตวงน้ำด้วยกระบอกตวงประมาณ 25 % ของน้ำหนักปูนซีเมนต์ที่ใช้เป็นกรัม
3. เตรียมอ่างผสมและใบพายในสภาพแห้งสนิทพร้อมใช้งาน
4. เทปูนซีเมนต์ที่ชั่งไว้ลงในอ่างผสม
5. ค่อยๆเทน้ำที่เตรียมไว้ลงในอ่างผสมและปล่อยทิ้งไว้ 30 วินาที เพื่อให้ปูนซีเมนต์ดูดน้ำ
6. เดินเครื่องผสมในอัตราเร็วต่ำ (เบอร์ 1) เป็นเวลา 30 วินาที
7. หยุดเดินเครื่อง 15 วินาที
8. เดินเครื่องผสมในอัตราเร็วปานกลาง (เบอร์ 2) เป็นเวลา 1 นาที แล้วหยุดเครื่องนำ ส่วนผสมไปใช้งาน

การหล่อตัวอย่าง

1. สวมถุงมือยางนำซีเมนต์เพสต์ที่เตรียมไว้ขึ้นเป็นก้อนกลมแล้วโยนไปมา 6 ครั้ง
2. วางกรวย (Mold) อัดก้อนปูนซีเมนต์ลงใน Mold
3. วาง Mold ให้ปลายด้านใหญ่ลงบนกระจกแล้วใช้เกรียงเหล็กปาดปูนซีเมนต์ที่ล้นออกมาจากด้านเล็กให้เรียบ

การหาระยะเวลาในการก่อตัว

1. วาง Mold ที่บรรจุซีเมนต์เพสต์ไว้ได้เข็มขนาด 1 มม. เลื่อนให้เข็มเลื่อนปลายเข็มให้แตะผิวของซีเมนต์เพสต์และปรับเข็มชี้ให้อยู่ที่ขีดศูนย์
2. ปล่อยเข็มให้จมลงในซีเมนต์เพสต์แล้วอ่านค่าระยะการจมของเข็มหลังจากปล่อยแล้ว 30 วินาที
3. ทำซ้ำเช่นเดียวกันทุกๆ 15 , 10 และ 5 นาที จนกว่าจะได้ระยะการจมของเข็มเท่ากับ 25 มม.
4. การปล่อยเข็มแต่ละครั้ง ปลายเข็มจะต้องอยู่ห่างจากรอยเข็มเก่าไม่น้อยกว่า 6 มม. และห่างจากขอบ Mold ไม่น้อยกว่า 10 มม.
5. ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มผสมจนกระทั่งถึงเวลาที่ทดลองที่เข็มไว้แคดจมลงในซีเมนต์เพสต์ 25 มม. คือค่าการก่อตัวระยะต้น (Initial Setting Time)

6. ข้อมูลและผลการทดลอง

ชนิดของปูนซีเมนต์   ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ประเภท 1
ค่าความชื้นเหลือปกติ   25.40%
วันที่ทดสอบ
อุณหภูมิห้องทดลอง

เวลาเริ่มผสม นาฬิกา	เวลาปล่อยเข็ม นาฬิกา	เวลาหลังจากผสม นาที	ระยะเข็มจม ม.ม.	หมายเหตุ
15.15	15.45	30	43.5	
	16.00	45	43.2	
	16.15	60	42.8	
	16.25	70	42.0	
	16.35	80	41.0	
	16.40	85	39.0	

การทดลองที่ 2

การหาระยะเวลาการก่อตัวของปูนซีเมนต์ไฮดรอลิก โดยเข็มไวแคท

ข้อมูลและผลการทดลอง

ปูนซีเมนต์.....

ค่าความชื้นเหลือปกติ.....%

อุณหภูมิห้องทดลอง.....°C

วันที่ทำการทดลอง.....

เวลาเริ่มผสม (นาฬิกา)	เวลาปล่อยเข็ม (นาฬิกา)	เวลาหลังจากเริ่มผสม (นาฬิกา)	ระยะเข็มจม (ม.ม.)	หมายเหตุ

สรุปและวิจารณ์ผลการทดลอง

.....
.....
.....
.....
.....
.....